

Lärarhandledning

Gamla testamentet

.....

Inledning

“Bibeläventyret - Gamla testamentet” är ett läromedel som undervisar om Bibelns första del, Gamla testamentet, på ett genomtänkt och pedagogiskt sätt. Det ger eleverna möjlighet att höra många olika bibelberättelser och levnadshistorier, samt förstå Bibelns struktur och innehåll. Bibeläventyret ger eleverna goda kunskaper som du som lärare kan bygga vidare på för att eleverna ska utveckla sina förmågor att analysera, resonera och jämföra.

Vad kan du hitta i handledningen?

Denna handledning är ett stöd till dig som lärare att integrera Bibeläventyret i undervisningen. Bibeläventyret berör fler ämnen än religionskunskapen och efterarbetet kan med fördel göras ämnesövergripande. Handledningen tar sin utgångspunkt i syftet för religionskunskap och historia enligt Lgr22, där eleverna ska ges förutsättningar att utveckla:

- kunskaper om religioner och andra livsåskådningar samt om olika tolkningar och varierande praktiker inom dessa,
- förmåga att kritiskt granska frågor som rör relationen mellan religion och samhälle,
- förmåga att resonera om etik, moraliska frågor och livsfrågor utifrån olika perspektiv, och
- förmåga att ställa frågor till historiska källor samt att tolka, kritiskt granska och värdera dessa.

Handledningen är indelad i fyra olika delar: **Kunskaper, Kritiskt granska och resonera, Likheter och skillnader och Tolka, kritiskt granska och värdera källor.** Varje del är kopplad till det centrala innehållet i religionskunskap och historia för åk 4-6. Lektionsförslagen syftar till att stärka elevernas kunskaper, förmåga att kritiskt granska och resonera och jämföra likheter och skillnader, samt utveckla ett källkritiskt tänkande.

Centralt innehåll i årskurs 4-6 som handledningen tar upp:

- Religionens betydelse i människors liv och människors olika sätt att uttrycka sin religiositet.
- Ritualer och religiöst motiverade levnadsregler samt heliga platser och rum i kristendom, islam och judendom.
- Centrala tankegångar med koppling till ritualer, levnadsregler och heliga platser inom kristendom, islam och judendom, till exempel som de uttrycks i berättelser i Bibeln och andra religiösa urkunder.
- Likheter och skillnader mellan och inom några religioner.
- Hur religioner framställs och representeras på olika sätt i media och i andra sammanhang och hur det kan påverka människors bilder av sig själva och andra.
- Kristendomens betydelse för värderingar och kultur i det svenska samhället förr och nu.
- Samtal om och reflektion över vardagliga moraliska frågor utifrån elevernas egna argument och olika religiösa tolkningar. Sådana frågor kan till exempel handla om ansvar, utanförskap, kränkningar, jämställdhet och sexualitet.
- Samtal om och reflektion över livsfrågor utifrån elevernas egna tankar och olika religiösa tolkningar. Sådana frågor kan till exempel handla om vad som är viktigt i livet och olika föreställningar om vad som händer efter döden
- Vad historiska källor är, till exempel arkeologiska fynd, texter, muntliga berättelser och digitalt material, och hur de kan användas för att ge kunskaper om det förflutna. (Den punkt tas upp för en annan tidsepok i kursplanen, men är relevant även för tiden för Bibelns tillkomst.)

Kunskaper

Kunskaper är grunden för att kunna arbeta vidare med att granska, resonera och jämföra. Med hjälp av de olika förslagen nedan kan eleverna repetera och befästa kunskaperna de fått i Bibeläventyret - Gamla testamentet.

Spel på hemsidan

Lös individuellt eller i par korsordet på s.11 i elevhäftet. När eleverna löst korsordet kan de gå in på barnens sida på bibelaventyret.se med hjälp av lösenordet de fått fram (Betlehem). På hemsidan finns många olika typer av spel för repetition. Här finns också rankinglistor där man kan tävla mot elever på andra skolor som också haft Bibeläventyret.

Frågesport

Bland spelen på barnens sida på bibelaventyret.se finns en frågesport. I dessa frågor täcks det mesta av innehållet i Bibeläventyret - Gamla testamentet in. Lös gärna tillsammans eller enskilt för god repetition. Lösenordet från korsordet i elevhäftet på s. 11 behövs (Betlehem). Det finns dock genvägar till frågesporten utan lösenord på bibelaventyret.se under lärarresurser.

Aktivitetskalender

Använd aktivitetskalendern som klassen fick som avslutning på Bibeläventyret. Öppna en lucka varje dag eller alla på samma gång. Prata om bilden som finns bakom varje lucka. Samtalsfrågor till aktivitetskalendern finns på s. 7 i detta häfte.

Den röda tråden 1

Använd 15-spelen med bilderna på. Låt eleverna jobba i par och blanda om varandras spel. Den ena försöker få de två första raderna i ordning, den andra de två sista raderna. Därefter berättar de sig igenom Gamla testamentet med hjälp av bilderna på sitt spel.

Den röda tråden 2

Använd eventuella överblivna häften. Klipp ut klistermärkesbilderna. Låt eleverna jobba i grupper om 3-5 personer och hjälpas åt att lägga bilderna i rätt ordning. Sedan får varje elev välja en bild, berätta för sin grupp vad den handlar om och varför man valt den.

Kahoot-quiz

Repetera berättelsernas innehåll genom att spela en Kahoot-quiz i klassrummet. Gå in på kahoot.com (du behöver en gratis inloggning) och sök på "Bibeläventyret" så får du fram alla våra quiz. Välj "Repetitionsfrågor - Bibeläventyret Gamla testamentet". Eleverna behöver ha tillgång till mobil, surfplatta eller dator enskilt eller i grupp.

Tipspromenad 1

Eleverna får själva göra tipsfrågor. Jobba i par eller grupper och hitta på en fråga per grupp med tre svarsalternativ. Skriv frågorna på A4-papper. En grupp eller läraren kan rita en svarstalong. Sätt upp tipspromenaden på skolgården och låt eleverna gå den två och två.

Detektiven

Gå ut i närområdet och leta efter spår av Bibelns berättelser, t ex kyrkobyggnader, lagar, gatu- och ortsnamn, föreningar, affischer, statyer eller kors.

Seriestripp

Låt eleverna dela in varsitt A4-papper i 3-5 tomma rutor. Sedan får eleverna rita en tecknad serie om en bibelberättelse, t ex Mose som barn, Rut, Jona, eller Daniel. Sätt upp alla serierna i klassrummet.

Löpsedel

Låt eleverna jobba i grupper. Gruppen väljer en händelse ur Gamla testamentet och gör en löpsedel med slående rubriker om berättelsen, t ex "Vi gick på havets botten" om Röda havet, "Lämnade allt - börjar om i nytt land" om Rut eller "Kärleken fick kungen att tvärvända!" om Ester. Sätt upp alla löpsedlarna i klassrummet.

Statyer

Dela in klassen i grupper om 5-6 personer. Läraren ger varje grupp en lapp med en bibelberättelse. Gruppen får under några minuter planera hur de tillsammans kan gestalta berättelsen som en staty. Varje grupp får visa upp sin staty för resten av klassen, som får gissa vilken berättelse det är. Använd t ex Noas ark, Abraham offerar Isak, Jerikos murar, David och Goljat eller Daniel i lejongropen.

Biblioteksbesök

Besök biblioteket med hela klassen och fråga bibliotekarien om tips på faktaböcker och skönlitteratur med anknytning till Gamla testamentet.

Kritiskt granska och resonera

I religionskunskapen ska eleverna utveckla sina förmågor att kritiskt granska religioner och hur de påverkat förhållanden i samhället. De ska också utveckla sin förmåga att resonera om etik, moraliska frågor och livsfrågor. Utifrån Bibeläventyret - Gamla testamentet och uppgifterna nedan kan eleverna arbeta med just detta.

Kahoot-samtal om etik

Öppna för ett samtal om vardagliga moraliska frågor, med hjälp av Kahoot. Eleverna får uttrycka och pröva sina ställningstaganden i mötet med andra uppfattningar. Gå in på kahoot.com och sök på "Bibeläventyret". Välj "Bibeläventyret Gamla testamentet - Samtal om etik". Eleverna behöver ha tillgång till dator eller mobil, enskilt eller i grupp. Frågorna har inga rätta svar utan är en utgångspunkt för resonemang och samtal. Nedan finns tips på centrala begrepp, kopplade till frågorna, att samtala kring.

1. Klimatförändringar, ansvar, livsstil, hållbar utveckling.
2. Jämställdhet, feminism, könsroller.
3. 10 Guds bud finns sammanfattade i rappen, se även 2 Mos 20:1-17.
4. Identitet, mening, hopp, Josef slängs i fängelse, drottning Ester hotas av utrotning, Mose palatsliv, herde och ledare.
5. Rätt och orätt, solidaritet, grupptillhörighet.

Kahoot-samtal om identitet och livsfrågor

Få igång ett intressant samtal om kärlek, identitet, grupptillhörighet och populärkultur. Eleverna får uttrycka och pröva sina ställningstaganden i mötet med andra uppfattningar. Gå in på kahoot.com och sök på "Bibeläventyret". Välj "Bibeläventyret Gamla testamentet - Samtal om identitet och livsfrågor". Eleverna behöver ha tillgång till dator eller mobil, enskilt eller i grupp. Frågorna har inga rätta svar utan är en utgångspunkt för resonemang och samtal. Nedan finns tips på centrala begrepp, kopplade till frågorna, att samtala kring.

1. Grupptillhörighet, identitet, utanförskap, gudstro, levnadsregler, livsstil.
2. Romantik, populärkultur, vänskap, jämlikhet, relationer, pornografi, sexualitet, kränkning, poesi, roller.
3. Laleh - Goliat, Miss Li - Instruktionsboken, Smith &

Tell - Goliath, Astrid Lindgren - Madicken och Emil i Lönneberga, populärkultur, ordspråk, jul, påsk.

4. Konflikt, inbördeskrig, rasism, minoritetsgrupper, människovärde, solidaritet, folkmord, förintelsen, förföljd för sin tro.
5. Gemenskap, kärlek, människovärde, individualism, familj, grupptillhörighet, bra liv, livsstil.

Om Bibeln skrivits idag?

Ett lektionsupplägg om bibelöversättning och tolkning. Du hittar uppgiften via Bibeläventyrets lärarsida på bibelaventyret.se.

Skriv och berätta

Eleverna får arbeta individuellt med att skriva svar på någon av frågorna nedan. Dela gärna tankarna i helklass eller i grupp.

1. Josef var med om många händelser i sitt liv. Skriv ner någon som du minns. Vad tänker du om den?
2. Mose blev räddad som bebis. Berätta vad du minns om den händelsen. Vad tänker du om den?
3. Rut var beredd att lämna sitt land, språk och sitt eget folk för att hjälpa sin svärmor. Gjorde hon rätt, tänker du? Hade du gjort likadant?
4. Är det någon berättelse i Gamla testamentet som du tycker extra mycket eller lite om? Vilken? Berätta vad det är som gör att du tycker så.

Spår av religion

I populärkulturen kan man hitta hänvisningar till de bibliska berättelserna. Be eleverna komma på exempel. Hjälpt dem gärna genom exempel som Lalehs låt Goliat, Smith & Tells låt Goliath, sportcitat som "Davids kamp mot Goliat" och klipp ur Astrid Lindgrens Madicken på Junibacken om Moses i vassen eller husförhöret i Emil i Lönneberga.

Likheter och skillnader

Religioner och andra livsåskådningar ger ibland liknande, ibland helt olika svar på stora livsfrågor. Här finns uppgifter för att jämföra och samtala om likheter och skillnader.

Kahoot-samtal med jämförelser mellan judendom, kristendom och islam

Jämför judendom, kristendom och islam med hjälp av ett Kahoot-samtal i klassrummet.

Gå in på kahoot.com (du behöver en gratis inloggning) och sök på "Bibeläventyret" så får du fram alla våra kahooter. Välj "Bibeläventyret Gamla testamentet - Jämförelser mellan judendom, kristendom och islam". Eleverna behöver ha tillgång till mobil, surfplatta eller dator enskilt eller i grupp. Frågorna har inte något rätt eller fel svar utan är utgångspunkt för resonemang och diskussioner i klassrummet. Nedan får du som lärare tips på centrala begrepp som är kopplade till varje fråga. Du kan hjälpa eleverna att beröra och samtala kring dessa begrepp.

1. Skapelsen, Abraham och Isak/Ismael, Josef.
2. Skapelsen, uppdrag från Gud, tillhörighet, utvalt folk, gott och ont.
3. En eller flera gudar, personlig/opersonlig, allsmäktig, kärleksfull, regler, offer, bön.
4. Jerusalem, Israel/Palestina, tempel, moské, kyrka.
5. Relation, offer, levnadsregler, dom, lycka, vägledning.
6. Uttåget ur Egypten, räddning, lamm, blod, utvalt folk, Jesus, kors, uppståndelse.

Kahoot-samtal med jämförelser av livsvillkor i olika tider

Jämför människors livsvillkor i olika tider med hjälp av ett Kahoot-samtal i klassrummet. Gå in på kahoot.com (du

behöver en gratis inloggning) och sök på "Bibeläventyret" så får du fram alla våra kahooter. Välj "Bibeläventyret Gamla testamentet - Jämförelser av livsvillkor i olika tider". Eleverna behöver ha tillgång till mobil, surfplatta eller dator enskilt eller i grupp. Frågorna har inte något rätt eller fel svar utan är utgångspunkt för resonemang och diskussioner i klassrummet. Nedan får du som lärare tips på centrala begrepp som är kopplade till varje fråga. Du kan hjälpa eleverna att beröra och samtala kring dessa begrepp.

1. Jämställdhet, könsroller, längtan, människovärde, mening med livet.

2. Fattigdom, barnkonventionen, könsroller, grupptillhörighet.
3. Demokrati/diktatur, minoritetsgrupper, grundlagar, mänskliga rättigheter.
4. Mänskliga rättigheter, barnkonventionen, jämlikhet, koppla till aktuella händelser.

Josef på 2000-talet

Låt eleverna jobba i grupper och göra om berättelsen om Josef till nutid och dramatisera den. En grupp jobbar med Josef från hans födelse till att han säljs av sina bröder. En annan grupp jobbar med Josef från när han kommer till Egypten tills han blir upphöjd av Farao. Några får jobba med Josef från hungersnöden tills att Jakob och bröderna flyttar till Egypten.

Besök i klassrummet

Om det finns på orten eller i närheten är det en god idé att bjuda in företrädare för andra religioner för att berätta om sina skrifter. Barnen får i förväg skriva frågor för att jämföra Bibeln med andra heliga skrifter.

Hälsa på

Besök en lokal kyrka och leta efter spår från bibelberättelser. Intervjua någon som jobbar i samfundet om hur Bibelns berättelser påverkar deras liv.

Ordspråk

Undersök ordspråk från olika religioner eller kontinenter. Vilka kända ordspråk kommer från Bibeln?

Hur står det i Koranen?

Använd koranensbudskap.se och leta upp berättelser som även finns i Bibeln, t ex skapelsen, Abraham eller Josef. Vilka likheter finns i berättelserna i Bibeln och Koranen? Vilka skillnader finns?

Tolka, kritiskt granska och värdera källor

Eleverna ska få förutsättningar att utveckla förmågan att tolka, granska och värdera källor. Med hjälp av följande uppgifter kan ni arbeta vidare med källmaterial om Bibeln.

Studiebesök

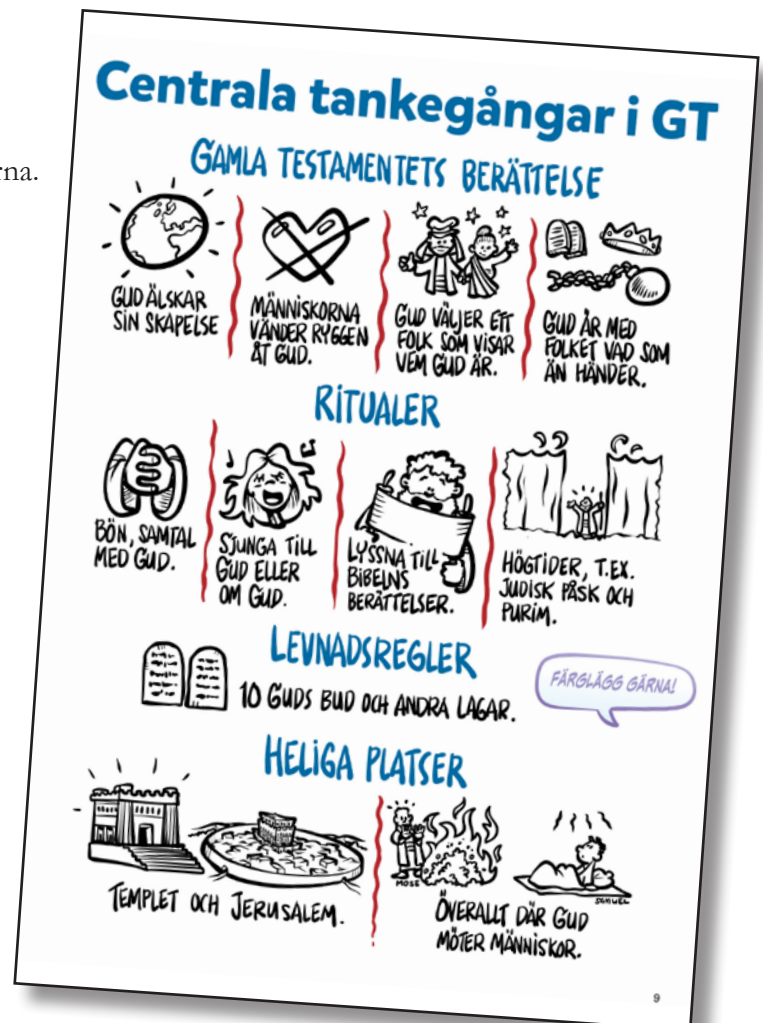
Kanske har något museum nära er en utställning om Bibeln, religioner, antika civilisationer eller annat intressant och kan erbjuda tidsenliga källor?

Hur står det egentligen?

Använd en fysisk bibel eller bibeln.se och läs en berättelse, t ex 1 Mos 1 om skapelsen eller bibelboken Jona. Eleverna kan läsa individuellt, högt i par eller i grupp. Läs samma berättelse i en barnbibel, t ex Bibeln från början till slut. Låt eleverna leta efter likheter och skillnader mellan den ursprungliga texten och den barnanpassade.

Centrala tankegångar-sidan i elevhäftet

I elevhäftet (s.9) finns en sida som presenterar Centrala tankegångar i GT. Använd gärna denna för att repetera och strukturera kunskapen eleverna fått under lektionerna. Fungerar bra att färglägga.

Aktivitetskalender

Som avslutning får klassen en kalender. Kalendern har luckor som ni öppnar i turordning för att minnas vad ni varit med om. Till varje lucka finns en fråga (se nedan) som ni kan besvara tillsammans. Instruktören på kalendern har råkat hänga fyra bilder fel. Ser ni vad som blivit tokigt? Dra pilar mellan dem som ska byta plats. Se svaret längst ner.

Förklaringar, frågor och svar till varje lucka i kalendern

1. Världens mest lästa bok

Varför läser så många Bibeln tror ni? (*Öppet samtal.*)

2. Rektor med läroplanen

Varför lär man sig om Bibeln i skolan? (*Allmänbildning, påverkat kulturer, förstå andras tro, m.m.*)

3. Skapelse

I skapelseberättelsen fick människorna i uppdrag att ta hand om jorden. Många pratar även i vår tid om att vi måste ta hand om vår värld. Vad kan du göra för att ta hand om jorden?

4. Ormen

Ormen är en symbol för ondskan i Bibeln. Vad är ondskan? (*Öppet samtal.*)

5. Karta på Sara och Abrahams resa

Varför flyttade Sara och Abraham från Ur till Israel? (*Deras gud gav dem i uppdrag att flytta dit och bli starten på ett folk, som skulle visa andra folk vem deras gud var.*)

6. Gam

Varför reste Sara och Abraham längs floderna Tigris och Eufrat och inte raka vägen till Israel? (*Svårt att resa genom öknen.*)

7. Gennesarets sjö

Vilken flod rinner ut ur Gennesarets sjö? (*Jordan*)

8. Döda havet

Vad är det som är så speciellt med Döda havet? (*Mycket salt vatten, inget liv, 400 m under havsnivån.*)

9. Båt

Vad heter havet väster om Israel? (*Medelhavet*)

10. Sara och Isak

Bibeln berättar att Abraham och Hagar fick sonen Ismael. Vad hette sonen som Abraham sedan fick med Sara när de var väldigt gamla? (*Isak*)

11. Abraham och Isak

Ville Bibelns gud att Abraham skulle offra Isak? (*Nej, det var ett test för att se om Abraham litade på Gud.*)

12. Josef som slav

Till vilket land fördes Josef som slav? (*Egypten*)

13. Mose och Farao

”Släpp mitt folk!” – ”Nej!” Varför tror ni att Farao inte ville släppa folket? (*Bra arbetskraft, hot om uppror, maktbegär, m.m.*)

14. Röda havet

Vilken högtid firar det judiska folket än idag för att fira att de blev fria från slaveriet i Egypten? (*Judiske påsk, pesach.*)

15. 10 Guds bud

Minns du något av budorden? (*Inga andra gudar, vila, respektera föräldrar, inte döda, vara trogen, inte stjäla, inte ljuga, inte vara arundsjuk, m.fl.*)

16. Jeriko

På vilket sätt intog folket Jeriko i berättelsen? (*Vandrade runt staden i 7 dagar, blåste i trumpeter, Bibelns gud gjorde så att murarna föll.*)

17. Noomi och Rut

Rut lämnade sitt land för att följa med Noomi till Israel. Hur tror ni det känns att flytta till ett annat land? (*Öppet samtal.*)

18. Samuel

Vad hände på natten när pojken Samuel låg och sov? (*Samuels gud talade till honom.*)

19. David

Varför vågade David slåss mot Goljat? (*Han litade på sin gud.*)

20. Salomo

Vad skulle du önska dig om du, likt Salomo, fick önska dig vad som helst? (*Salomo önskade sig vishet.*)

21. Elia

Elia var en profet. Vad var en profet? (*Någon som för vidare ett budskap från sin gud.*)

22. Jona

Varför blev Jona svald av en fisk enligt Bibeln? (*Bibelns gud räddade honom från att drunkna när han smet från sitt uppdrag.*)

23. Folket i Assyriens huvudstad

Vad fick Jona lära sig när hans Gud inte förstörde staden Nineve? (*Att Bibelns gud älskade alla människor lika mycket.*)

24. Daniel

Varför slängdes Daniel i en grop med lejon? (*Han hade bett till sin gud istället för till kungen.*)

25. Ester

Ester var modig som riskerade sitt liv för att rädda hela det judiska folket. Kan du berätta om någon gång när du var modig? (*Öppet samtal.*)

26. Jesus föds

Vilken högtid firas till minne av Jesus födelse? (*Jul*)

"Barnen blir engagerade och hänger med i alla rörelser och teaterföreställningar som de får vara med i. De får tänka till och ställa sina frågor".

Peter Roos, lärare i svenska och SO,
Malmö

Bra att det tydligt framkommer att detta är vad som står i Bibeln, inte vad man ska tro på.

Ramije Zulal, lärare Ögårdsskolan
- en muslimsk friskola i Malmö

"Bibeläventyret är en härlig gemensam upplevelse där klassen tillsammans med skickliga, kunniga och duktiga instruktörer lär sig mer om Bibeln, dess berättelser och viktiga grunder för flera religioner."

Pernilla Kans, förstelärare 4-6, Skattkärr

"Bibeläventyret är ett roligt inslag i undervisningen där religionskunskap diskuteras på ett enkelt och medryckande sätt. Med varierande inlärningsmetoder med praktiska inslag och innehållsrikt stoff kopplat till läroplanen så blir det ett bra komplement till religionsundervisningen."

Fredrik Nybäck, Lärare åk 1-6,
Pluggparadiset

- Svenska Bibelsällskapets målsättning är att göra Bibeln översatt, känd och använd.
- Vi är en ekumenisk organisation som grundades 1815 och vi är våra huvudmäns plattform för bibelarbete i Sverige och i andra länder.
- Bland våra huvudmän finns Sveriges kyrkor och samfund samt Svenska Akademien.
- Bibelsällskapet har av staten fått ansvaret att förvalta Bibel 2000. Nästa översättning av Bibeln pågår just nu i Bibelsällskapets regi. (bibelsallskapet.se/nt2026)

BIBEL
SÄLLSKAPET

Svenska Bibelsällskapet • 018-18 63 30 • info@bibeln.se
Bangårdsgatan 4A, 75320 Uppsala • bibelsallskapet.se

Utgåva 2023

*Utgiven med bidrag från Samfundet Pro Fide et Christianismo
som förvaltare av Kyrkoberde Nils Henrikssons stiftelse.*